

zakličimo iz globine srca: Vekomaj živi dr. Janeza Bleiweisa viteza Trsteniškega spomin, njegovemu imenu večna čast in slava!“ — Ko je izgovoril zadnji stavek, razkrila se je spomeniška ploča, izklesana od sivega marmorja. Napis ji slóve:

V tej hiši je živel
dr. JANEZ BLEIWEIS vitez TRSTENIŠKI
in dné 29. novembra 1881. umrl.

Pisateljsko društvo
12. 7. 1891.

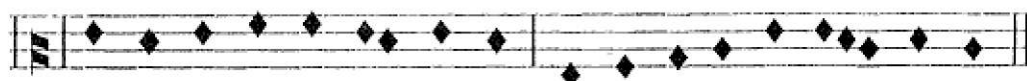
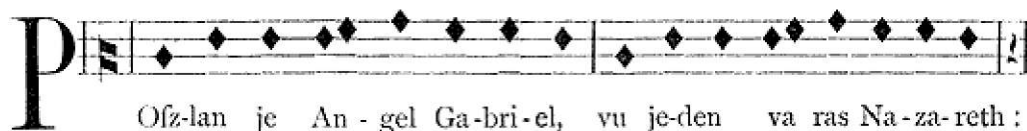
„Slavec“ je nató zapel Jenkovo „Molitev“, in slavnost je bila končana. O pol dveh je bil v čitalnici banket, na katerem so govorili gg.: *dr. Vošnjak*, župan *Grasselli*, *dr. vitez Bleiweis*, notar *Sveteč* in *Ivan Hribar*. Večerni koncert na čitalniškem vrtu je privabil obilo odličnega občinstva in dostojno završil slavnost, katera se sicer ni zvršila v velikem obsegu, vendar pa takó, da se „Pisateljsko podporno društvo“ lahko upravičeno ponaša ž njo.

Slovenski zemljevidi. Zuana firma E. Hölzl na Dunaji se je izrekla, da založi slovenske zemljevide za ljudske in meščanske šole ter je naprosila g. prof. S. Rutarja, da bode uredoval imenstvo teh zemljevidov.

Gallusova tristoletnica, ki je bila dné 12. m. m., praznovala se je takó, da se je v stolni cerkvi pela njega krasna maša „*Elisabeth Zachariae*“, nedavno najdena v tukajšnji licejalni knjižnici. Da se je mogla peti, postavil jo je stolni kapelnik gosp. A. Foerster v takt in moderne ključe. — „Glasbena Matica“ priredi jeseni koncert, pri katerem se bodo pele zgolj skladbe Gallusove. Omenimo že, da je Gallusovih maš, katere je zasledil gosp. *Mantuan*, nad 16; nedolgo pa se je še menilo, da naš slavni cerkveni skladatelj sploh nobenih pisal ni.

Gospodičina Ivana Kobilca, znana slikarica slovenska, bila je pri letošnji slikarski razstavi v pariškem »salonu« odlikovana za dve razstavljeni sliki. Večji listi francoski so priobčili laskave ocene o nje umotvorih; zlasti je ugajala slika »*En été*« (Poléti), na kateri so slikane osebe prirodno veliko in sósebno plastiški. Gospodičino Kobilco so vzprejeli v mednarodno družbo lepih umetnostij, čast, kakeršna se podeljuje umetnicam namesto svetinje.

»Pofzlan je Angel Gabriel«. Poročujé v zadnji številki »Ljublj. Zvona« marsikaj zanimivega o stari slov. cerkveni pesmi: »Jager na lovu šrajaj«, zaželel je č. g. A. Fekonja, da zvé vso pesem: »Pofzlan je«, češ, morda se opira na našo pesem: »Jager na lovu šrajaj«. Rad ustrožem njega želji in podajam pesem: »Pofzlan je Angel Gabriel«, kakor je tiskana v »*Cithari octochordi*« na str. 67. Evo je:

Doyde v-priproztu hifczu, y onde nayde zorniczu:
kotere tak govoryaffe, y takoju pozdravlyaffe.

»Zdrava budi ó Maria! chizta ponizna Devicza:
 milozti puna nebezke, oberh punozti Angyelzke.
 Gozpon je Bog vřzegdar z-tobum, y pred tobum, y za tobum:
 blagofřlovlyena jeřzi ti, megy vřzega řzvetu fenami.«
 Kak to Deva be razmela, Angelzki naklonu prijela:
 kruto řzeje preztrařfila, y v chiztom řzerczu zmutila,
 Marie reche Gabriel; »neztrařřife ó Maria:
 Bosřufzi milozt dobila, kogafzi gruto lyubila.
 Ti hoches řzina prijeti, Boga-chloveka roditi:
 devichtva nechesh zgubiti, Matifze hoches ozvati.
 JEsuffemga morash zvati, on velik hoche poztati:
 y greřni řzvet odkupiti, y pekel vefz opleniti.
 Bofyi řze řzin hoche zvati, nyemu Otecz hoche dati:
 na defzne ruke řzedeti, y naveke kralyuvati.«
 Reche Maria Angyelu, po imenom Gabrielu:
 »Kak to bude Gabriele, o řzveti Bofyi Angyele?
 Ar muřa neřzem zpoznala, nit devichtva pogubila:
 nego řzem je obchuvala, Bogu řzem je alduvala.«
 Zachne Angyel govoriti: »preřřzveti Duh hoche priti:
 y tebe hoche obřtreti, y nyegva moch priztupiti.
 Elizabet tvã rodiczã, ona je řzina priela:
 y vu ztarozti rodila, arje zmořua rech Gozpona.«
 Ponizno reche Devicza, »ovo Bofya řzľusbeniczã:
 budi mene poleg tvoje rechi, o řzveti Angyele.«
 Buditi dika Gozpone, kiřzi prijat od Devicze:
 z-Oczem y z-Duhom preřřzvetem, dikati budi naveke. Amen.

Le malo izpremenjena se prepeva ta pesem ře danes v národu hrvařkem (prim. molitvenik O. E. Jaisa: »Isus prijatelj malenih«, kateri rabi največ národu za pesmarico str. 241., 18. izd.). Tudi napev se je izpremenil kaj malo. »Pofzlan je« je po nekod jako podobeu pesmi »Jager na lovu řraja«, vender mislim, da se ne oslanja nãnjo, ker iste misli (posebno dialog) se nahaja malone v vseh adventskih pesmih (prim.: »Pofzlan je Angel z neba«, »Cith. oct.«, str. 53.) a temeljé se na sv. pismu. Začetek obeh pesmij pa spominja stare latinske pesmi, katera začenja:

»Missus venit, advolavit Gabriel de sidere:
 & Mariae prius ille, dixit AVE Gratiae.«

(glej »Cith. oct.«, str. 42., a njen hrvařki prevod na str. 66.). Ako se pa katera pesem oslanja na drugo, o čemer dvojim, to bi bila slovenska izvorna in temeljna, kar priča nje malo čudni početek iz davne dóbe.

Ne morem si kaj, da ne bi omenil ře knjiřice, katera je izřla letořnje pomladi v Zagrebu: »Starohrvatske crkvene popijevke«. Ukajdio ih, harmonizovao i tekstove im priudesho Vjenceslav Novak. 8°, str. 63. Cena 40 kr. V knjiřici je tiskanih 52 pesmij (17 adventnih, 16 bořiřnih, 7 postnih, 2 vřzemske, 3 o sv. reřnjem Telesi, 5 razliřnih in 2 za mriře), a vse so zajete iz prebógatega zaklada, katerega hrani Hrvatom njih »Cithara octochorda«, katera pa je, da gredoč omenim, zbornik cerkvenih pesmij, ne pa obrědnik, kakor piře krivo g. A. Fěkouja. Premalo se je doslej spořtovala ta dragocena zbirka, dostojen spomenik naših pradedov; od vseh stranij se je prinařala tuja

šara, katera vsa skupaj ni vredna toliko, kakor jedna pesem iz »Popijevaka«. Zakaj li posojati pri drugih národih, ako je v národu toliko in takó krasnih napevov (prim. Kuhačevo zbirko) in če ima národ takov zbornik, kakeršna je »Cithara octochorda»? Res, nikdo se ni zanimal baš mnogo za cerkveno petje, dasi je takó znamenito za národ. Tuje pesmi se ne morejo omiliti národu, kaj li, ko se na vse pretege muči in nateza jezik in naglasek, da mora pristnega Hrvata kár uho boleti. Ali je morda to hrvaški:

»Pred tobom o Božé klečé« i. t. d. ali:

»Na lice mi padámo

Pred tobom o Božé!« i. t. d.

Odslej bode menda vendar bolje. Saj je ta Novakova zbirka velik korak k napredku. Novak je pokazal Hrvatom pot, po katerem naj hodijo, pokazal jim studenec, iz katerega naj zajemajo. Da bi se le »Popijevke« hitro razširile med národ! Prvikrat bodo zvenéle morda marsikateremu razvajanemu ušesu nekoliko čudno, ali uverjen sem, da bode resno, dostojanstveno, cerkveno petje národu po volji. Mnogi teh koralnih napevov so takó lepi, da lahko tekmujejo, kakor pravi sam Novak, z najlepšimi drugovi vseh drugih národov.

Vj. Novak je ritmiziral napeve, oblekel jih v harmoniško obleko, ali takó, da ne izgubljajo koralnega značaja, in priredil jim dostojne besede, zakaj dasi moramo spoštovati starino, vendar se ne more več popevati kaj takovega, kakor v pesmi »Jager i. t. d.«, kakeršnih je v »Cithari« več. Dobro bi bilo pa vendar, da je pesmim pridejan povsod še stari tekst, ker bi ga bilo zanimivo primerjati, a tudi za razvijanje jezika bi bilo znamenito. Med »Popijevkami« je dobila tudi naša »Jager na lovu šraja« svoje mesto (glej str. 23.), kakor tudi: »Poslan bi angejo Gabriel (str. 22.) in »Missus venit« (»Doletio angel s neba« na str. 20.). Besede »Jagru« so sevéda povsem izpremenjene. Zbirka je sestavljena jako marno in vestno; vsa čast izdajatelju! Národní učitelji naj bi hitro segli po nji in jo uveli v národ. Sevéda bi trebalo nadaljevati to takó lepo delo, prirediti še drugih pesmi, rabiti pridno »Citharo octochordo« in v nje duhu prenoviti in popraviti cerkveno petje hrvaško. Bog dáj!

Janko Barl'e.

V. izkaz darov za Prešérnov spomenik.

Prenesek	gld. 438'66
Jožef Marin, c. kr. profesor i. t. d. v Ljubljani	„ 11'—
Dr. J. Kotnik, notarski kandidat v Ljubljani	„ 10'—
Dijaki iz Maribora, Celja, Ptuja in Gradca pri končni veselici v Ptuji	„ 3 30
Ivan Debelak, c. in kr. stotnik v Ungváru	„ 10'—
Višji realci v Ljubljani	„ 10'55
Skupaj	gld. 483'51

Jagičeva tridesetletnica. Dne 8. m. m. je praznoval g. V. Jagič tridesetletnico svojega književnega delovanja. Leta 1861. je namreč izšlo prvo delo njegovo v programu zagrebške gimnazije „Pabirci po cvieću našega narodnoga pjesništva“; število vseh spisov Jagičevih pa je od takrat legija. Kdor bi hotel navesti samó naslove vseh člankov, kar jih je spisal Jagič v teh tridesetih letih, izpolnil bi že precejšnjo knjigo. Od leta 1880. je izdal, ne gledé na „Archiv für slavische Philologie“, katerega ureduje še dandanes, preobilo spisov, izmed katerih imenujemo samó „Zakon vinodolski“, „Specimina linguae palaeoslovenicae“, „Marinsko čvetero evangelije“, štiri paleografske razprave, „Menaea“, dopisovanje Kopitarja in Dobrovskega i. t. d., i. t. d. poleg mnogih drugih člankov in ocen o delih ruskih učenjakov. Prav sedaj izide njega studija o slovanskih starinah in nedolgo tudi vsestranski razširjena in spopolnjena studija o národni poeziji slovanski, katera je